

Od eObčanky k eGovernmentu. Digitalizace českého veřejného sektoru se ubírá ukrajinskou cestou

- CZ24 News | 4. června 2023

ČESKO: Digitální a informační agentura (DIA) si stanovila ambiciózní cíle, ale na cestě k plně funkčnímu eGovernmentu stále stojí technické i morální překážky.

Vládní [Digitální informační agentura \(DIA\)](#) zahájila činnost na začátku letošního dubna. Plánovaným cílem je, aby měla na starosti celou digitalizaci státu, včetně digitálního přístupu k vládním službám, elektronického hlasování, specializovaných online platform a dokonce i předvyplněných daňových přiznání.

Zatím však **DIA** nenaplnuje svůj záměr kvůli nedostatku kvalifikovaných státních úředníků, kontroverzi dílčích technických otázek, jako je postupná náhrada rodných čísel jednotnými identifikátory, a vnitřní politice mezi státními orgány.

Od eObčanky k eGovernmentu

Dlouhou dobu byla největší novinkou tuzemského přístupu k digitalizaci [eObčanka](#), elektronická občanka s čipem. Jejím prostřednictvím se lze připojit do Portálu občana na Gov.cz, kde uživatel nalezne všechny dostupné úřady.

Hlavním cílem Ivana Bartoše (Piráti) bylo však zprovoznit vládní agenturu DIA, která by stanovila plány pro digitalizaci státní správy [eGovernment](#), což se i přes komplikace, které s sebou přinesla válka na Ukrajině, podařilo. Po mnoha politických a odborných jednáních začala DIA v lednu letošního roku fungovat v omezeném režimu a začátkem dubna zahájila svou činnost v plném rozsahu.

„Vznik Digitální a informační agentury jsme dlouhodobě podporovali, protože jde o významnou organizaci s potenciálem pomoci při zásadních transformačních změnách ve veřejné správě, kde narážíme na resortismus,“ [uvedla](#) Eva Pavlíková, ředitelka organizace Česko.digital, která sdružuje české IT odborníky.

Hlavním projektem DIA je eDoklad

„DIA má před sebou ještě hodně práce, a protože funguje teprve něco málo přes měsíc, nelze hodnotit, jak se jí daří. Jsem však přesvědčen, že první kroky a celkový směr jsou nastaveny tak, aby digitalizace konečně nabrala zasloužený spád,“ [řekl](#) Bartoš pro EURACTIV.cz.

Hlavním projektem DIA pro letošní a možná i příští rok je **eDoklad**, rozšíření stávající digitální identity na plnohodnotný **občanský průkaz v mobilním telefonu**. Od začátku roku 2024 bude aplikace fungovat jako elektronická alternativa občanského průkazu, uvedl na Twitteru poslanec Ivan Bartoš.

„Zákon stále hovoří o dokladu jako o plastové kartě. To by se mělo do konce roku změnit. Cílem je,

aby zákon postavil digitální doklad na roveň tomu fyzickému," [dodal](#) Bartoš.

Změna právní úpravy má předjímat **Evropskou peněženku digitální identity**, interoperabilní elektronický průkaz totožnosti, který je v současné době v poslední fázi legislativního procesu.

Podle Evy Pavlíkové však bude zásadní otázkou pro to, aby nová agentura stíhala plnit své nové úkoly, nábor vhodných odborníků. „V době nízké zaměstnanosti spojené s nízkými platy ve veřejné správě to bude bez razantní změny v odměňování odborníků velmi obtížné," [upozornila](#).

V této souvislosti Bartoš uvedl, že již přijali dalších 50 zaměstnanců nad rámec současných 200 zaměstnanců a že vláda pracuje na zatraktivnění veřejného sektoru částečnými úvazky a možností home office.

Přihlašování k sociálním sítím pomocí digitální peněženky

Návrh nařízení ohledně **Evropské peněženky digitální identity**, která má být implementována v Česku, se také snaží zajistit rozšíření této peněženky tím, že oslovuje velmi velké online platformy, jako jsou **Facebook** a **Google**, aby tuto aplikaci podporovaly jako prostředek pro přihlašování ke svým službám.

Menší internetové společnosti může **Evropská komise** prostřednictvím starého nařízení eIDAS z roku 2014 v přenesené pravomoci přimět, aby novou aplikaci rovněž podporovaly.

Výhrady ochránců soukromí Komise zohlednila jen částečně

Evropská peněženka digitální identity se zatím potýká s nedostatečnou ochranou proti sledování. [Výhrady](#) proti vágní legislativní úpravě a nedostatečné specifikaci technických řešení měli [odborníci](#) na ochranu soukromí od samého počátku legislativního procesu.

V průběhu uplynulých měsíců [zaslali odborníci](#) Evropské komisi opakovaně své připomínky a [komentáře](#), v nichž žádali o zapracování ochranných opatření proti možnosti sledování jak ze

strany „spoléhajících se stran“ (subjektů zapojených do procesu autentizace), tak ze strany samotných států. Tyto připomínky však zatím Komise zohlednila jen částečně.

Po vzoru Ukrajinské DIIA

Digitalizace dokumentů nemá být jediným cílem české DIA. Česko chce zaměřit směrem k centralizaci přístupu k celé státní správě v jedné aplikaci tak, jako k tomu v poslední době [došlo](#) na Ukrajině, kde se vládní aplikace DIIA stala „[jednotným kontaktním místem](#)“ pro 120 digitálních služeb státní správy, jako jsou registrace podniků, žádosti o **státní dávky**, placení **daní** a získávání dokumentů, jako jsou **digitální občanské průkazy**, digitální řidičské průkazy a [digitální biometrické pasy](#), které jsou [od roku 2021](#) uznávány stejně jako jejich papírové ekvivalenty.

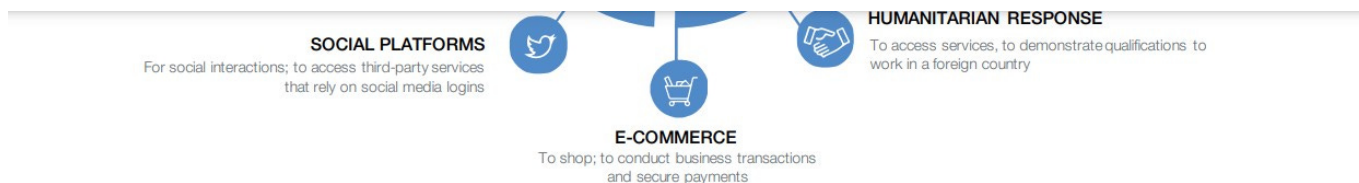
Funkce ukrajinského **digitálního průkazu totožnosti** Diia v praxi též znamená, že Diia se [používá](#) k ověřování uživatelů i v bankovních aplikacích pro instituce, jako je [Bank of Ukraine](#), nebo v aplikacích pro soukromé poštovní doručovatele, jako je [Nova Pošta](#).

„Kontakt s veřejnou správou by měl být plně digitální. Například obdržíte předvyplněné daňové přiznání a občané ho potvrdí nebo odmítnou. To vše je také v souladu s řešením bezpečnosti našich dat a respektem k lidem, kteří z nějakého důvodu nemohou nebo nechtějí digitální komunikaci využívat,“ [uvedla](#) ředitelka Česko.digital Pavlíková.

Kritici varují také před digitální diskriminací

Hypercentralizovaný ukrajinský model „jednotného kontaktního místa“ však [vyvolává](#) řadu etických obav. Takto rozšířené používání **digitálního občanského průkazu** a dalších digitálních právních dokumentů by údajně mohlo být zneužito k diskriminaci jednotlivců či skupin obyvatelstva.

Kritici upozorňují například na [zprávu WEF z roku 2018](#) o **Digital ID**, která připouští, že tento nástroj má k diskriminaci potenciál, a tvrdí, že „pro jednotlivce otevírá (nebo uzavírá) digitální svět s jeho pracovními místy, **politickými aktivitami, vzděláváním, finančními službami, zdravotní péčí** a dalšími možnostmi“. Přesto zpráva trvá na tom, že **digitální průkaz totožnosti** je klíčovým nástrojem pro „finanční a sociální začlenění“ ve stále digitálnějším světě.

For businesses, verifiable identities create new markets and business lines, better customer experiences, improved data and a tool against fraud. For governments, they offer a new way of governing: better delivery of services, a more engaged citizenry and a tool against corruption and crime. For individuals, they open up (or close off) the digital world, with its jobs, political activities, education, financial services, healthcare and more.

Growing complexity, and responsibility

As our digital identities evolve, as more service providers rely on verifying identities, and as unprecedented levels of personal data become scattered across the web, there are new challenges facing leaders in business, government and civil society.

- Delivering user value and sustaining trust: In an effort to give users convenient, personalized services, and

not lead to unconstitutional intrusions into a citizen's or resident's privacy, or become a tool for unwarranted surveillance, discrimination and abuse. Prioritizing the needs and rights of individuals offers benefits for institutions too: more valued and trusted products that win more widespread adoption.

- Avoiding fragmentation, and harmonizing standards: The world today has a host of different identity systems, run by government agencies, banks, retailers and other organizations. Each gathers and uses identity data on users for its own purposes, such as forming electoral rolls or health insurance premiums. Most individuals provide similar sets of basic information to many such organizations during their lives; they have multiple “versions” of themselves online. But these systems typically do not communicate. They operate in isolated digital groups that increase costs, inefficiencies and friction. Enhancing interoperability between systems could address these challenges and

[Zdroj.](#)

Ruské digitální povolávací rozkazy

Ještě dál než Ukrajina je v digitalizaci Rusko, které umožňuje **sběr biometrických údajů** do jedné centrální databáze, kterou spravuje nevládní akciová společnost, a úspěšně ukončilo testování **digitálního rublu**.

Ruský prezident **Vladimir Putin** nedávno také [podepsal](#) zákon o používání elektronických vojenských **povolávacích rozkazů** a také o vytvoření jednotného registru všech osob, které splňují podmínky pro výkon služby.

Podle nově schválené [legislativy](#) bude každému, komu bude zaslán povolávací rozkaz prostřednictvím portálu státních služeb **Gosuslugi** – bez ohledu na to, zda bude skutečně přečten -, znemožněno opustit zemi, dokud se nedostaví na odvodní úřad.

Osoby podezřelé z vyhýbání se odvodu mohou mít zakázáno řídit auto, kupovat nebo prodávat nemovitosti a brát si půjčky.

[ZDROJ](#)